LÄRARHANDLEDNING
Introduktion till materialet

SYFTE OCH IDÉ

Läsfokus är ett lästräningsmaterial som syftar till att utveckla elevers läsförståelse. Målgruppen är elever i årskurs 7–9. Varje bok i serien är strukturerad utifrån olika övningstexter på ett tema, exempelvis tema Framtiden. Texterna är valda för att visa på en variation, för att passa målgruppen och för att knyta an till flera av elevernas undervisningsämnen. Förhoppningsvis kan vissa texter även väcka nyfikenhet så att eleverna vill läsa vidare.

Alla uppgifter och alla texter finns direkt i böckerna. Det gör att eleverna inte behöver lämna böckerna mer än när de ska besvara eller lösa de olika uppgifterna.

Vad tränar materialet?

Varje bok har en eller flera inledande temauppgifter. Därefter följer de olika övningstexterna med tillhörande uppgifter. Det finns uppgifter som eleverna kan arbeta med före, under och efter läsningen. Det finns även uppgifter där eleverna får jämföra bokens olika texter för att lyfta fram exempelvis likheter eller skillnader. Genom uppgifterna tränas eleverna i olika lässtrategier och varje strategi förklaras i en formgiven strategiruta. Sist i varje bok finns avslutande uppgifter som på olika sätt knyter samman temat och som möjliggör fördjupningar i relation till temat.

Varför ett tematiskt upplägg?

Böckerna i serien har ett tematiskt upplägg. Upplägget gör att eleverna får läsa olika typer av texter som behandlar ett och samma tema. Detta upplägg möjliggör också jämförelser, där eleverna får lyfta fram likheter och skillnader mellan de olika övningstexterna. Det tematiska upplägget gör också att bokserien kan användas vid temaarbete eller ämnesövergripande arbete.

Varför strategirutor, faktarutor och ordförklaringar?

Genom de olika texterna i bokserien får eleverna träna på lässtrategier. För att hjälpa eleverna förstå hur en strategi fungerar finns strategirutor, där strategin förklaras.

Till vissa av övningstexterna finns förklarande faktarutor. Dessa förklarar något som nämns i övningstexten och ger därmed eleverna fördjupad förståelse för innehållet i övningstexten.

Många av texterna har ordförklaringar. Dessa finns för att hjälpa eleverna förstå textens innehåll.

Varför färgkodning?

För att få en överblick över vad som ingår i de olika böckerna i serien är alla böcker färgkodade på samma sätt. Varje övningstext presenteras övergripande på en grön bakgrund. Själva övningstexterna ligger sedan på en vit bakgrund. Alla uppgifter är lagda på en blå bakgrund. Strategirutorna är markerade med en rosa ram och när det finns förklarande faktatexter är dessa lagda på en gul bakgrund. Ordförklaringar är skrivna i gröna rutor i kanten av övningstexterna och orden är markerade med gröna prickade linjer direkt i texterna.

HUR BOKSERIEN KAN ANVÄNDAS

Materialet är flexibelt och kan anpassas efter olika undervisningssituationer och elevgrupper. Då böckerna i serien är uppbyggda med olika texttyper kan du välja att låta eleverna arbeta med en eller flera av texterna i en bok eller låta olika elever arbeta med olika texter. Uppgifterna kan också göras till andra texter än de som finns i de olika böckerna.

I helklass

Texterna och strategirutorna kan användas gemensamt, där du tillsammans med eleverna går igenom en text och en strategi för att sedan gemensamt jobba med tillhörande uppgifter. Här kan då eleverna tillsammans med dig reflektera över nyttan med att använda den valda strategin.

I par eller i grupp

Eleverna kan arbeta tillsammans med texterna och stötta varandra i att använda strategierna och resonera kring frågorna som finns till övningstexterna.

Individuellt arbete

Materialet kan användas för självständigt arbete, där eleverna på egen hand arbetar med texterna och de olika uppgifterna.

Som temavecka eller ämnesövergripande

Det tematiska upplägget gör materialet lämpligt för arbete över flera ämnen eller under en sammanhängande period.

Som förberedelse inför nationella prov

Uppgifternas utformning och variation av texttyper påminner om de nationella proven i årskurs 9.

© 2026 Jenny Edvardsson och Gleerups Utbildning AB. Detta dokument ingår som en del i Läsfokus Framtiden.
Materialet får skrivas ut, kopieras och användas inom skolenheten under giltig licenstid.

KOPPLING TILL STYRDOKUMENT

Materialet är kopplat till skolans styrdokument. Eleverna möter texter som är kopplade till olika skolämnen och relevanta för målgruppen. På så sätt får eleverna en förståelse för att det går att använda lässtrategier i alla ämnen och inte bara i svenska eller svenska som andraspråk. Texterna och uppgifterna är samtidigt valda för att passa det centrala innehåll som rör svenska och svenska som andraspråk för årskurs 7–9.

BEDÖMNING

Uppgifterna i materialet är i första hand tänkta att användas i formativt syfte. Det går dock även att använda dem som underlag för bedömning.

EXTRAMATERIAL

På Gleerups hemsida, www.gleerups.se, finns böckernas mallar som pdf:er. De kan du skriva ut för att använda till andra texter.

© 2026 Jenny Edvardsson och Gleerups Utbildning AB. Detta dokument ingår som en del i Läsfokus Framtiden.
Materialet får skrivas ut, kopieras och användas inom skolenheten under giltig licenstid.

TEMA FRAMTIDEN

Facit till text 1

Det finns facit till alla flervalsfrågor samt till frågor på och mellan raderna. När en fråga ber om exempel anges samtliga relevanta exempel som förekommer i texten. Elevernas svar kan därför variera. Till uppgifter som kräver tolkning, analys eller egna exempel ges exempel på möjliga elevsvar.

UPPGIFT 3 Besvara frågorna

På raderna

A Framtiden är den tid som kommer efter nutiden.
B AI, robotar, självkörande bilar, VR och AR är exempel på teknik som kan bli vanlig i framtiden.
C AI är en förkortning för artificiell intelligens.
D Grön energi är hållbar energi, till exempel sol- och vindkraft.
E SpaceX är det rymdföretag som nämns i texten.
F VR kan användas för att uppleva andra platser eller tider utan att lämna rummet, till exempel i spel eller undervisning.

Mellan raderna

A Framtiden påverkas av hur tekniken utvecklas, hur klimatförändringarna hanteras och vilka behov samhället får.
B Framtiden kan vara spännande eftersom ny teknik skapar nya möjligheter, men också utmanande eftersom klimatförändringar, etiska frågor och förändrade jobb kan skapa problem.
C Människans val i nutiden påverkar framtiden, till exempel hur vi använder teknik och hur vi tar hand om miljön.

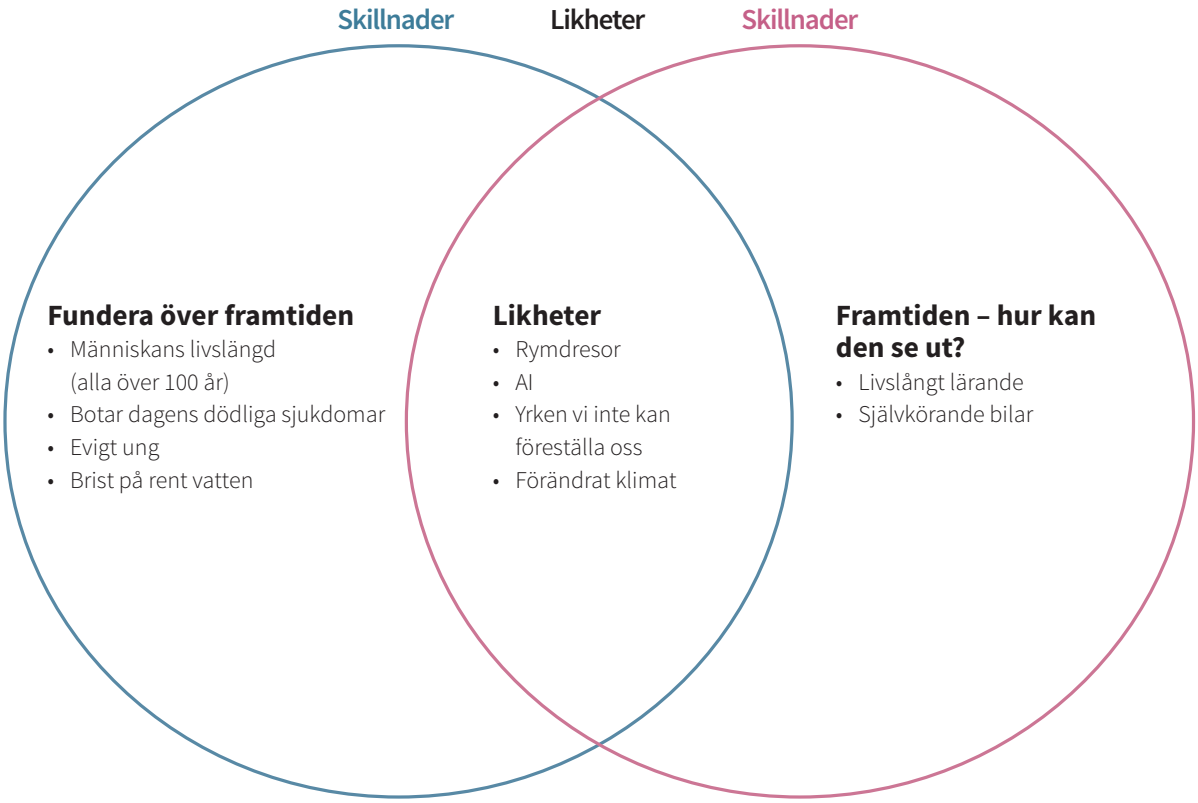
UPPGIFT 4 Skriv en sammanfattning

Med stöd i de föreslagna börjorna ges här exempel på en sammanfattning:

- Faktatexten *Framtiden – hur kan den se ut?* handlar om hur framtiden kan påverkas av ny teknik, klimatförändringar och hur samhället utvecklas.
- Huvudtanken är att vi inte vet exakt hur framtiden blir, men att det vi gör idag har stor betydelse för hur framtiden formas.
- I framtiden kommer teknisk utveckling som AI, robotar och VR att förändra vardagen, samtidigt som klimatförändringar leder till nya utmaningar för hur människor lever, arbetar och studerar.

UPPGIFT 5 Gör en jämförelse

Då eleverna kan ha skrivit ner olika saker när de inledningsvis reflekterade över framtiden går det inte att visa på ett facit. Nedan ges därför bara ett exempel på vad en elev skulle ha kunnat skriva.

© 2026 Jenny Edvardsson och Gleerups Utbildning AB. Detta dokument ingår som en del i Läsfokus Framtiden.
Materialet får skrivas ut, kopieras och användas inom skolenheten under giltig licenstid.

Facit till text 2

UPPGIFT 3 Sammanställ kännetecken

Exempel på elevsvar. Andra svar med tydligt stöd i texten kan också vara korrekta.

Science Fiction	
Kännetecken	**Titel: Leendet**
modern teknik	Citaten "staden … sönderbombad" och "hälften av alla majsåkrar lysande av radioaktivitet" visar på att det har funnits eller finns teknik och vapen som har påverkat världen. I texten beskrivs att människorna förstör den teknik som har funnits.
framtida samhällen	Året är 2061, vilket tydligt placerar berättelsen i framtiden. Samhället är förstört efter krig och katastrofer, och människorna lever i ruiner, vilket kan visa på ett framtida samhälle.
miljöer och människor skildras på ett verkligt sätt	Människorna beskrivs realistiskt. Man får reda på deras känslor, vanor och konflikter. Toms bror är exempelvis sur för att han måste arbeta och folkmassan på torget drivs av hat mot det förflutna. Miljön beskrivs med detaljer, exempelvis "en sönderbombad stenmur", "det enda vi har kvar nu är lump och trasor" och "Nu stank ruinstadens odörer i den varma luften och osynliga ting kröp och kravlade bland de söndertrasade byggnaderna".
stora frågor lyfts	Hat, förstörelse och människans relation till det förflutna. Det står exempelvis "Det hänger ihop med hat, Tom. Hat mot allting i Det Förflutna". Frågor om hopp och mänsklighet i en förstörd värld. Leendet kan ses som en symbol för hopp, skönhet och mänsklighet.

© 2026 Jenny Edvardsson och Gleerups Utbildning AB. Detta dokument ingår som en del i Läsfokus Framtiden.
Materialet får skrivas ut, kopieras och användas inom skolenheten under giltig licenstid.

UPPGIFT 5 Besvara frågorna

På raderna

A De kom så tidigt för att delta i marknadsdagen/festdagen.
B 2 (2061).
C 1 (trä).
D Han ska spotta på den.
E Han tar en liten bit av målningen/duken och gömmer den mot sitt bröst.
F 4 (med sin mamma, pappa och bror).

Mellan raderna

A 4. Människorna verkar själva ha orsakat förstörelsen genom krig och avancerade vapen.
B 2. Toms bror är sur för att han fick stanna hemma och arbeta på åkern.
C Här är fem exempel men även andra meningar kan väljas ut:
”Tom stirrade fram mot den punkt där kön slutade på andra sidan en sönderbombad stenmur.”
”Det enda vi har kvar nu är lump och trasor.”
”Nu stank ruinstadens odörer i den varma luften och osynliga ting kröp och kravlade bland de söndertrasade byggnaderna.”
”hur hamnade vi i ett sånt här tillstånd, med städer som är bara skrot, vägar som är förvandlade till flisor av bomberna och hälften av alla majsåkrar lysande av radioaktivitet om nätterna?”
”Han sprang nerför den bombärriga vägen, ut på ett fält och över en grund bäck”
D 1. Mona Lisa kan symbolisera hopp. Leendet blir något vackert som Tom vill bevara när allt annat förstörs.
E Tom skiljer sig från de andra genom att han ser skönhet i tavlan och vill bevara den, medan de andra drivs av hat och vill förstöra allt som påminner om det förflutna.

UPPGIFT 8 Gör en jämförelse

Med stöd i de föreslagna börjorna ges här ett par exempel på hur eleverna skulle kunna skriva en jämförelse. Den första är mer allmänt hållen medan den andra mer förhåller sig till punkterna som nämndes i uppgiften

Exempel 1:

- Det finns flera likheter mellan de två texterna när det handlar om beskrivningen av framtiden.
- En likhet är att båda texterna visar att framtiden är osäker och svår att veta exakt hur den blir.
- En annan likhet är att människors handlingar påverkar framtiden på olika sätt, både i faktatexten och i novellen.
- Det finns stora skillnader mellan hur framtiden beskrivs i de två texterna.
- En skillnad är att faktatexten visar en framtid som är full av ny teknik och möjligheter, där människor kan göra saker på nya sätt. Det är på så sätt en hoppfull text.
- En annan skillnad är att novellen visar en framtid som är förstörd och dystopisk, med ruiner, fattigdom och hat. I den framtiden finns inte så mycket hopp kvar.

Exempel 2:

- Det finns flera likheter mellan de två texterna när det handlar om beskrivningen av framtiden.
- En likhet är att båda texterna visar att framtiden påverkas av hur människor lever och vilka val de gör.
- En annan likhet är att båda texterna handlar om hur samhället förändras och hur människor måste anpassa sig till nya saker.
- Det finns stora skillnader mellan hur framtiden beskrivs i de två texterna.
- En skillnad är att faktatexten visar ett samhälle med ny teknik som AI, robotar och VR, där människor kan arbeta på nya sätt och nya yrken kan komma, medan novellen visar ett förstört samhälle där människor har det svårt och många jobb inte finns kvar.
- En annan skillnad är att faktatexten pratar om klimatproblem och hur man kan lösa dem, medan novellen istället visar en värld där miljön är förstörd och människor har det tufft.

© 2026 Jenny Edvardsson och Gleerups Utbildning AB. Detta dokument ingår som en del i Läsfokus Framtiden.
Materialet får skrivas ut, kopieras och användas inom skolenheten under giltig licenstid.

Facit till text 3

UPPGIFT 1 Läs och sammanfatta

Här nedan följer stycke för stycke med exempel på elevsvar.

Stycke 1

A Stycket handlar om Gunilla Herlitz och hennes inställning till hur hon vill bli ihågkommen som ledare. Det är tydligt att hon inte vill ha någon särskild uppmärksamhet.

B Skribenten resonerar kring ämnet genom att kommentera och tolka Herlitz svar. Han menar att det är ett klokt svar, då det inte handlar om henne som person utan om ett jobb som företaget gör tillsammans.

C Då frågan handlar om framtiden, alltså hur Herlitz vill bli ihågkommen, finns det ju en framtidsaspekt i stycket.

Stycke 2

A Stycket handlar om ny teknik som gör det möjligt att skapa AI-avatarer av människor efter deras död, så att de kan leva vidare digitalt och möta sina anhöriga.

B Skribenten reflekterar över den senaste utvecklingen av AI, med AI-avatarer av döda människor.

C Ja, stycket handlar tydligt om framtiden eftersom det beskriver teknik som kan användas för att bevara människor digitalt efter döden.

Stycke 3

A Stycket handlar om att tekniken för digitala avatarer redan finns. Det är upp till människor och samhällen att bestämma om och hur den ska användas.

B Skribenten för fram fakta om denna teknik exempelvis att landet Tjeckien är ledande.

C Stycket handlar om framtiden eftersom skribenten diskuterar hur människor kan välja att använda den teknik som redan finns i en nära framtid.

Stycke 4

A Stycket handlar om att vi bör börja diskutera hur ny digital teknik ska användas i samhället, istället för att vänta och reagera först när problemen uppstår.

B Skribenten argumenterar för en åsikt nämligen att människor bör agera proaktivt kring digitala samhällsfrågor.

C Stycket handlar om framtiden eftersom diskussionen gäller hur vi ska hantera teknik som påverkar samhället framöver.

Stycke 5

A Stycket handlar om skribentens personliga inställning till tekniken att leva vidare digitalt efter döden. Han är mot denna typ av teknik.

B Skribenten uttrycker en personlig åsikt och reflekterar öppet kring sina känslor, samtidigt som han bjuder in läsaren genom en retorisk fråga.

C Stycket handlar om framtiden eftersom det rör hur människor eventuellt kommer att förhålla sig till döden och ny teknik framöver.

Stycke 6

A Stycket handlar om ett vardagligt familjeögonblick i köket där skribenten reflekterar över sina egna vanor (slamrar när han lägger in disk i diskmaskinen) och barnens reaktioner på dem.

B Skribenten berättar något personligt och vardagligt, och reflekterar humoristiskt över sin egen vana att slamra med disken.

C Stycket handlar främst om nuet och vardagslivet och inte direkt om framtiden.

Stycke 7

A Stycket handlar om skribentens reflektion över varför han slamrar med disken och en påminnelse om en liknande situation i en bok av Per Johansson

B Skribenten berättar något personligt och kopplar det till litteratur.

C Nej, stycket handlar inte om framtiden.

Stycke 8

A Stycket handlar om hur skribenten vill bli ihågkommen av sina barn – genom vardagliga, mänskliga minnen snarare än genom någon videomötesavatar.

B Skribenten resonerar och uttrycker en personlig åsikt. Han drar en slutsats av den tidigare vardagsscenen och tar tydligt avstånd från idén att bli ihågkommen genom en digital avatar.

C Stycket handlar om framtiden eftersom det berör hur skribenten vill bli ihågkommen i framtiden.

© 2026 Jenny Edvardsson och Gleerups Utbildning AB. Detta dokument ingår som en del i Läsfokus Framtiden.
Materialet får skrivas ut, kopieras och användas inom skolenheten under giltig licenstid.

UPPGIFT 2 Besvara frågorna

På raderna

A Hon svarade: ”Inte på något särskilt sätt.”
B 1 (Tjeckien).
C Artificiell intelligens (AI), som tränas till att bli en digital avatar.
D Han plockar ur diskmaskinen.
E *Göteborg i päls* av Per Johansson.

Mellan raderna

A 3. Han uttrycker tydligt motstånd och säger nej till idén.
B För att visa att han vill bli ihågkommen genom vardagliga, mänskliga minnen som visar att han varit närvarande i deras liv.
C Hur vi människor vill bli ihågkomna och om teknik verkligen ska användas för att ersätta mänskliga minnen och relationer.
D 2. Det handlar om en bransch som vill låta döda människor leva kvar i digital form.

UPPGIFT 4 Gör en jämförelse

Här ges exempel på hur en jämförelse kan se ut med utgångspunkt från de tre frågorna:

A Hur liknar texterna varandra i synen på framtiden?
Alla tre texterna handlar om framtiden och hur människors val påverkar den. I faktatexten och krönikan tas ny teknik upp som något som kan förändra hur vi lever, till exempel AI. I alla texter finns en osäkerhet kring framtiden, och faktatexten skriver att vi inte vet exakt hur den blir.

B Hur skiljer de sig åt i budskap eller ton (t.ex. hoppfull, kritisk, allvarlig)?
Faktatexten har en ganska hoppfull och neutral ton. Den visar både möjligheter och problem, men betonar att framtiden kan bli bättre om vi tar ansvar. Novellen har en mörkare och allvarligare ton. Där beskrivs framtiden som förstörd och fylld av hat, där människor har tappat mycket av det som gjorde livet meningsfullt. Krönikan har en mer kritisk och eftertänksam ton. Den är inte skrämmande som novellen, men ifrågasätter om all teknisk utveckling verkligen är bra och var gränsen bör gå.

C Vad tror du är syftet med respektive text?
Syftet med faktatexten är att informera om hur framtiden kan påverkas av teknik, klimat och samhälle. Novellen vill varna och väcka känslor, medan krönikan vill få läsaren att tänka efter kring etiska frågor om ny teknik.

© 2026 Jenny Edvardsson och Gleerups Utbildning AB. Detta dokument ingår som en del i Läsfokus Framtiden.
Materialet får skrivas ut, kopieras och användas inom skolenheten under giltig licenstid.

Facit till text 4

UPPGIFT 2 Arbeta med ordförståelse

Här ges exempel på hur de fem orden kan förklaras.

1 Klimatförändring är en långsiktig förändring av jordens klimat, ofta orsakad av människans utsläpp av växthusgaser.
2 Ekonomiska styrmedel är åtgärder som skatter, avgifter eller bidrag som används för att påverka hur människor och företag beter sig.
3 Ekologisk hållbarhet innebär att använda naturens resurser på ett sätt som inte skadar miljön och framtida generationer.
4 Systemomställningar är stora förändringar i hur samhället fungerar, till exempel hur vi reser, producerar energi och konsumerar.
5 Hållbart samhälle är ett samhälle där människor lever och använder resurser på ett sätt som inte skadar miljön eller försämrar möjligheterna för framtida generationer.

UPPGIFT 3 Skriv en sammanfattning

Här ges ett exempel på en sammanfattning där orden klimatförändring, ekonomiska styrmedel, ekologisk hållbarhet, systemomställningar och ekologiskt fotavtryck ingår:

Texten handlar om hur vi kan hejda *klimatförändring* och minska människans påverkan på naturen. Länder kan använda *ekonomiska styrmedel* som skatter och regler för att få industrier att producera mer hållbart. För att nå *ekologisk hållbarhet* behövs forskning på alternativ energi och koldioxidlagring. Effektivare jordbruk kan minska miljöpåverkan och bidra till ett mindre *ekologiskt fotavtryck*. Texten betonar att det inte räcker med små förändringar utan större *systemomställningar* behövs. Dessa kan handla om transporter, energianvändning och sättet vi lever på. Att ändra våra vanor och livsstil är därför viktigt för att framtiden ska bli hållbar. Internationellt samarbete är också nödvändigt för att alla länder ska kunna hjälpas åt.

UPPGIFT 4 Besvara frågorna

På raderna

A Införa skatter och straffavgifter för att minska koldioxidutsläpp. Satsa på forskning och utveckling av hållbara energiformer samt se till att skog återplanteras.
B Genom att samla in koldioxid från industrier och lagra den djupt nere i berggrunden under havsbotten.
C För att rädda korallrev som dör av varmare hav men också för att skydda fisklivet, turismen och öarna mot översvämningar och stormar.
D 3 (för att skapa livsmiljöer för insekter som äter skadedjur).
E En större förändring av hur samhället fungerar. Man förändrar sättet att tänka, leva och använda resurser.
F Sverige försöker effektivisera bevattning med hjälp av algoritmer, att låta blommor och gräs växa längs åkerkanter, minskad bearbetning av jorden samt nya sätt att odla grödor.
G Eftersom klimatproblemen är så stora att vi även måste ändra våra vanor och livsstil, inte bara göra små förbättringar.

Mellan raderna

A Om korallerna dör kan det bli mer stormar och höga vågor. Det kan leda till översvämningar, skador på hus och vägar och kanske till att människor måste flytta därifrån.
B Det är viktigt att länder samarbetar kring regler för produktion eftersom företag annars kan flytta sin tillverkning till länder med sämre miljöregler. Då kan varor produceras billigare i dessa länder men kanske på ett sätt som skadar miljön mer.
C 2. Klimatförändring handlar om långsiktiga förändringar i jordens klimat, vilket kopplas till ökade temperaturer, smältande isar och extremväder som beskrivs i texten.
D 2. Effektivisering innebär att använda mindre resurser och släppa ut mindre koldioxid, till exempel genom smartare jordbruk, bättre bevattning och minskad energianvändning.
E 2. Konsumtion innebär att använda och förbruka varor och tjänster, vilket i texten kopplas till behovet av systemomställningar och förändrade levnadsvanor.

UPPGIFT 5 Besvara textens fråga

Frågan kan besvaras på olika sätt och utgå från en eller flera av dessa punkter:

- politiska styrmedel och internationellt samarbete
- forskning, innovation och tekniska lösningar som minskar eller fångar in koldioxid
- stora förändringar i människors vanor och livsstil, till exempel resande, transporter och konsumtion

© 2026 Jenny Edvardsson och Gleerups Utbildning AB. Detta dokument ingår som en del i Läsfokus Framtiden.
Materialet får skrivas ut, kopieras och användas inom skolenheten under giltig licenstid.

UPPGIFT 6 Gör en jämförelse

STEG 1

Exempel på sådant elever kan lyfta:

Samhället

Likheter
- Alla texter visar samhällen i förändring.
- Teknik och/eller klimat påverkar hur samhället fungerar.

Skillnader
- Text 1: framtid med möjligheter men också risker.
- Text 2: samhälle efter katastrof, civilisationen har rasat.
- Text 3: nutid där ny teknik väcker etiska frågor.
- Text 4: globalt samhälle där samarbete och omställning behövs.

Människornas sätt att leva

Likheter
- Människors vardag påverkas av samhällsförändringar.
- Människor behöver anpassa sig till nya villkor.

Skillnader
- Text 1: AI/VR/AR och nya möjligheter i vardagen.
- Text 2: fattigdom, ruiner, människor lever enkelt och präglas av hat mot det förflutna.
- Text 3: vardag i familjen + hur man vill bli ihågkommen.
- Text 4: ändra vanor/livsstil (resa mindre, konsumtion, dela resurser).

Den tekniska utvecklingen

Likheter
- Teknik är central i flera texter och kan både hjälpa och skapa problem.

Skillnader
- Text 1: teknik driver utvecklingen (AI, robotar, rymdturism).
- Text 2: teknik kopplas till förstörelse; man förstör rester av teknik/kultur.
- Text 3: teknik kan "återskapa" människor digitalt → etik.
- Text 4: teknik/forskning som del av klimatlösningar (t.ex. koldioxidlagring, smart jordbruk).

Klimat/miljö

Likheter
- Klimat/miljö påverkar framtid och levnadsvillkor tydligt i text 1 och 4 (och anas i text 2).

Skillnader
- Text 1: klimatförändringar som framtida utmaning.
- Text 2: miljön är förstörd (radioaktivitet/ruiner) → antyder katastrof.
- Text 3: klimatfrågan är inte i fokus.
- Text 4: klimatet är huvudtema, med konkreta lösningar/omställningar.

Arbete/yrke

Likheter
- Samhällsförändringar påverkar arbete/försörjning i flera texter.

Skillnader
- Text 1: yrken förändras av AI; livslångt lärande.
- Text 2: få yrken kvar – fokus på överlevnad.
- Text 3: nya branscher (digitala avatarer/"antidödsbransch").
- Text 4: arbete kopplat till forskning, jordbruk, miljöteknik och klimatarbete.

Kort sammanfattning
- Text 1 och 4 liknar varandra (framtid/teknik/klimat ur samhällsperspektiv).
- Text 2 sticker ut (postapokalyps).
- Text 3 sticker ut (nutid, etik och relationer kopplat till teknik).

STEG 2

Här kommer förslag i punktform på vad eleverna kan ha svarat på frågorna:

A
- Text 1 då den visar på nya möjligheter.
- Text 4 då den visar att vi kan påverka klimatet och skapa ett mer hållbart samhälle.

B
- Text 4, då den ger exempel på konkreta åtgärder.

C
- Mänskliga aspekter som rör hälsa och relationer är inte så tydligt framskrivet.
- Sociala förändringar och kultur nämns inte så mycket.

© 2026 Jenny Edvardsson och Gleerups Utbildning AB. Detta dokument ingår som en del i Läsfokus Framtiden.
Materialet får skrivas ut, kopieras och användas inom skolenheten under giltig licenstid.

EXEMPEL PÅ SAMMANFATTNING

Faktatext om Selma Lagerlöf

Selma Lagerlöf är en av Sveriges mest kända författare och hennes böcker är översatta till en mängd språk.

Hennes uppväxt

Selma föddes år 1858 på gården Mårbacka i Värmland. Då hon hade en höftskada kunde hon inte leka lika mycket som sina syskon utan i stället läste hon. Hon tyckte om att läsa och redan som 7-åring bestämde hon sig för att bli författare. Hon utbildade sig dock först till lärarinna och arbetade sedan som detta under några år, parallellt med att hon började skriva.

Författarskap

År 1891 debuterade Selma med boken *Gösta Berlings saga* och därefter skrev hon flera böcker. Bland annat fick hon ett beställningsjobb, att skriva en läsebok till den svenska folkskolan. Hennes *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige* som gavs ut 1906 används sedan under många år som just läsebok. Andra kända verk av henne är *Jerusalem* och *Kejsaren av Portugallien*.

Nobelpriset i litteratur

Selma Lagerlöf är den första kvinnan som tilldelats Nobelpriset i litteratur. Detta pris fick hon år 1909 och motiveringen löd ”på grund av den ädla idealitet, den fantasiens rikedom och den framställningens självfullhet, som prägla hennes diktning”.

Invald i Svenska Akademien

Att Selma Lagerlöf ansågs som en betydelsefull författare redan under sin livstid vet vi. Hon blev exempelvis som första kvinna invald i Svenska Akademien. Det skedde år 1914.

Selma Lagerlöfs död

Selma levde ett långt liv. Hon dog år 1940 efter en kort tids sjukdom.

Sammanfattning av texten

Faktatexten handlar om Selma Lagerlöf. Hon föddes 1858 på gården Mårbacka i Värmland. Redan som sjuåring bestämde hon sig för att bli författare. Hon utbildade sig först till lärarinna och arbetade som lärare samtidigt som hon började skriva.

Selma Lagerlöf debuterade 1891 med *Gösta Berlings saga* och skrev därefter flera kända verk, bland annat *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige*, *Jerusalem* och *Kejsaren av Portugallien*. År 1909 blev hon den första kvinnan som fick Nobelpriset i litteratur. Hon valdes också in i Svenska Akademien 1914 som första kvinna. Selma Lagerlöf dog år 1940.

© 2026 Jenny Edvardsson och Gleerups Utbildning AB. Detta dokument ingår som en del i Läsfokus Framtiden.
Materialet får skrivas ut, kopieras och användas inom skolenheten under giltig licenstid.